

Catilina en Cicero (pag. 32)

- Door deze zo bonte en veelzijdige aard had hij niet alleen uit alle landen alle slechte en overmoedige mensen bijeengebracht, maar ook had hij de beschikking over vele dappere en goede mannen, door een zekere schijn van gehuichelde deugdzaamheid. En nooit zou uit hem een zo misdadige aandrang zijn ontstaan om dit rijk te vernietigen, als niet een zo grote gruwelijkheid van zo vele
- 50 ondeugden op bepaalde wortels van inschikkelijkheid en volharding steunde. En daarom moet die overweging, heren rechters, worden verworpen, en moet niet het verwijt van vertrouwelijke omgang met Catilina aan hem blijven kleven. Want dat is (heeft hij) gemeenschappelijk met velen en met sommige goede mensen. Mijzelf, mij, zeg ik, heeft hij eens bijna misleid, omdat hij mij zowel een goede als een juist de besten zeer toegewijde burger toescheen alsook een standvastige en trouwe vriend; en zijn misdaden heb ik
- 55 eerder met mijn ogen dan door mijn vermoeden, eerder door mijn handen (doordat ik er bewijzen van in handen kreeg) dan door een verdenking (voorgevoel) bemerkt. En als in diens grote groepen vrienden ook Caelius was, is er meer reden dat Caelius zelf het vervelend vindt dat hij zich heeft vergist – zoals ik mij soms ook erger aan mijn vergissing bij deze zelfde man – dan dat hij bang is voor het verwijt van vriendschap met die man.

Tegenstander van complotten (pag. 33)

- En zo is jullie betoog afgegleden van schimpscheuten over zijn onzedelijkheid
- 60 naar een verdachtmaking met betrekking tot de samenzwering. Jullie hebben immers beweerd, en dit weliswaar weifelend en vluchtig (terloops), dat hij aan de samenzwering wegens zijn vriendschap met Catilina heeft deelgenomen; maar hierin stak niet alleen geen grond voor een aanklacht maar vertoonde het betoog van de welbespraakte jongeman nauwelijks samenhang. Want welke zo grote razernij was er in Caelius, welke zo grote wond [zo zwakke plek] hetzij in zijn karakter en aard hetzij in zijn persoonlijke en financiële omstandigheden? Waar is überhaupt bij deze verdenking de naam van Caelius
- 65 gehoord? Ik spreek te veel [woorden] over een allerm minst twijfelachtige zaak; maar dít zeg ik toch. Als hij medeplichtig aan de samenzwering [was geweest], sterker nog, als hij niet een verklaard tegenstander van die misdaad was geweest, zou hij nooit zijn jeugdige leeftijd hebben willen aanbevelen uitgerekend door een aanklacht wegens samenzwering.

Twee punten van aanklacht (pag. 34)

Welnu, er zijn twee punten van aanklacht, wegens goud en wegens vergif;

70 en hier zit één en dezelfde persoon achter. Het goud is van Clodia aangenomen (geleend), het vergif is bezorgd om aan Clodia te geven, zoals gezegd wordt. Alle andere dingen zijn geen punten van aanklacht maar beschimpingen (scheldwoorden), meer passend bij een baldadige woordenwisseling dan bij een officieel strafproces. 'Echtbreker, ontuchtpleger, beheerder van steekpenningen' – dat is een scheldwoord, geen aanklacht. Want er is geen enkele grondslag voor (van) deze beschuldigingen, geen enkele basis; het zijn beledigende woorden, die op goed geluk door een woedende aanklager zijn geuit

75 zonder dat iemand voor de waarheid ervan instaat.

Van deze twee punten van aanklacht zie ik [wèl] de aanstichter, ik zie de bron, ik zie een bepaalde naam (persoon) en oorsprong. Er was goud nodig; hij nam het aan (leende het) van Clodia, hij nam het aan (leende het) zonder getuigen, hij hield het zolang hij wilde. Ik zie [hierin] een duidelijk teken van een bepaalde uitstekende vertrouwelijke omgang. Dezelfde vrouw wilde hij doden; hij zorgde voor vergif, kocht slaven om, bereidde de drank, stelde de

80 plaats vast, bracht [de drank] heimelijk [daarheen]. [Daarin] zie ik nu juist weer dat er een grote haat met een zeer gruwelijke onenigheid was ontstaan. We hebben in deze zaak uitsluitend, heren rechters, met Clodia van doen, een vrouw die niet alleen beroemd is maar ook berucht; en over haar zal ik niets zeggen behalve om de aanklacht te weerleggen.